

Vincents huis, september 1888, [1591]
Krijt, pen en bruine inkt, waterverf, 25.5 × 31.5 cm
Rijksmuseum Vincent van Gogh, Amsterdam

Maar wat zou Monsieur Tersteeg van dit schilderij zeggen, die eens voor een Sisley stond, Sisley, de meest discrete en tedere van alle impressionisten, en toen al zei: 'Ik kan mij niet aan de indruk onttrekken dat de kunstenaar die dit geschilderd heeft een beetje aangeschoten was.' Als hij voor mijn schilderij zou staan zou hij zeggen dat het een delirium tremens in volle gang was. ...

*

... Vanmorgen vroeg heb ik U al geschreven, toen ben ik verder gegaan met een schilderij van een tuin in de zonneshijn. Daarna heb ik het mee naar huis genomen – en ben weer het huis uitgegaan met een onbeschilderd doek en dat heb ik ook af. En nu heb ik weer zin om U te schrijven. Want nog nooit heb ik zo'n kans gehad, de natuur is hier *buitengewoon* mooi. Overal is het hemelgewelf prachtig blauw, de zon verspreidt een bleke zwavelglans en is zacht en bekoorlijk, zoals de combinatie van hemels blauw en geel in een van der Meer [Vermeer] van Delft. Zo mooi kan ik het niet schilderen, maar het absorbeert me zo dat ik me laat gaan zonder aan enige regel te denken.

... En Petrarca woonde hier vlakbij in Avignon, en ik zie dezelfde cipressen en oleanders.

Luitenant Milliet, september 1888, [1588]
Olieverf op doek, 60 × 49 cm
Rijksmuseum Kröller-Müller, Otterlo

Ik heb geprobeerd iets daarvan aan te brengen in een van de tuinen die ik heb geschilderd in heel dik impasto, citroen geel en limoen groen. Giotto heeft me het meest geraakt, *altijd lijdend* en altijd vol goedheid en vuur, alsof hij al in een andere wereld leefde.

Bovendien is Giotto buitengewoon, en ik begrijp hem beter dan de dichters: Dante, Petrarca, Boccaccio.

Het komt mij altijd voor dat de poëzie *vreselijker* is dan de schilderkunst, hoewel schilderen veel vuiler is en veel vervelender om te doen. En ten slotte zegt de schilder nooit iets, hij zwijgt en daar geef ik de voorkeur aan.

... Morgen ga ik tekenen, totdat de verf komt. Maar ik ben nu willens en wetens tot de slotsom gekomen dat ik geen tekeningen meer zal maken met houtskool. Dat dient tot niets, je moet op een tekening aanvallen met de kleur zelf om goed te tekenen.

... Maar ik voel me weer net zo als in Nuenen, toen ik een vergeefse poging deed om muziek te leren, zo sterk voelde ik toen al de relatie aan die er bestaat tussen onze kleur en de muziek van Wagner. ...

*